

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы
Ятмас-Дусай авыл жирлегә башкарма комитеты

КАРАР

2020 елның 7 августы

№ 9

**Эчке финанс контролен һәм эчке финанс
аудитын гамәлгә ашыру Тәртибен
раслау турында**

Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру максатларында, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законга таянып, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.2-1 статьясындагы 5 пункты нигезендә, Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлегә башкарма комитеты карар бирә:

1. Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру Тәртибен әлеге карарга кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында һәм Кукмара муниципаль районының Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәгә рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка игълан итәргә.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Жирлек башлыгы:

Ф. Х.Гарифуллина

Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеген башкарма комитетының 2020 елның 07 августындагы 9 номерлы карарына кушымта

Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру Тәртибе

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Тәртип Кукмара муниципаль районы Ятмас-Дусай авыл жирлеген башкарма комитетында (алга таба – авыл жирлеген) эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын оештыру һәм үткәргүгә карата таләпләрне билгели:

1.2. Әлеге Тәртипнең максаты:

- Жирлек бюджетты акчаларын максатчан һәм нәтижәле файдалануны бәяләү;
- бухгалтерлык хисабы һәм хисаплылыкның дәрәслеген раслау, шул исәптән муниципаль программаларны гамәлгә ашыру турында;
- бюджет законнарын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы башка норматив актларны үтәүне бәяләү.

1.3. Эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты жирлекнең вазыйфаи затлары тарафыннан, бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә (алучыларга) һәм аларга караган жирлек бюджетты акчаларын алучыларга карата, жирлек бюджетты керемнәре администраторларына, жирлек бюджетты кытлыгын финанслау чыганакалары администраторларына карата башкарыла.

2. Эчке муниципаль финанс аудиты объектлары

2.1. Эчке финанс аудитының предмети булып жирлек башкарма комитеты тарафыннан бюджет акчаларын баш бүлүче (алучы), бюджет керемнәренен баш администраторы, жирлек бюджетты кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы (алга таба – аудит объектлары) буларак башкарылган финанс һәм хужалык операцияләре жыелмасы, шулай ук эчке финанс контролен оештыру һәм гамәлгә ашыру тора.

3. Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын оештыру

3.1. Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын тормышка ашырганда тикшерүләр, ревизияләр, обслелованиеләр (алга таба – контроль чаралар) үткәрелә:

- аерым финанс һәм хужалык операцияләренен законлылыгын документаль һәм фактта өйрәнү буенча, бюджет (бухгалтерлык) исәбен алу һәм бюджет (бухгалтерия) хисаплылыгының дәрәслеген буенча, контроль объектының билгеле бер чордагы эшчәнлегенә карата бухгалтерлык (финанс) хисабына контроль гамәлләр башкару аңлашыла торган тикшерү;

- контроль объекты эшчәнлеген кылынган финанс һәм хужалык операцияләренен барлык жыелмасының законлылыгын документаль һәм фактта өйрәнү, бюджет хисаплылыгында, бухгалтер (финанс) хисаплылыгында аларны чагылдыруның чынлыгы һәм дәрәслеген буенча контроль гамәлләр үткәрдә чагыла торган комплекслы тикшерүне аңлата торган ревизия;

- контроль объектының билгеле бер эшчәнлек өлкәсе торышына анализ һәм бәя биру күздә тотыла торган обслелование.

Тикшерү, ревизия нәтижәләре акт белән рәсмиләштерелә, ә обслелование нәтижәләре бәяләмә белән рәсмиләштерелә.

3.2. Эчке муниципаль финанс контролен (аудитын) гамәлгә ашыру буенча контроль чаралар расланган план нигезендә үткәрелә.

3.3. Эчке муниципаль финанс тикшерүе (аудит) чараларын планлаштыру элегрэк үткэрелгән тикшерүләр нәтижеләрен исәпкә алып, беренчел документларны, бухгалтерлык исәбе регистрларын, норматив документларны, планлы, хисап мәгълүматларын, бюджет законнарын, бюджет акчаларын максатсыз һәм (яки) нәтижәсез куллануны, бухгалтерлык (бюджет) исәбенә һәм хисапчылыкның дәрәҗә булмавы турында фаразларга мөмкинлек бирә торган бүтән төр мәгълүматларны өйрәнү юлы белән, шулай ук, елына бер тапкырдан да ким булмаган вакыт эчендә контрольлекне исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

3.4. Кирәк булганда, планнан тыш контроль чаралар үткәрелергә мөмкин.

3.5. Еллык тикшерү планы Жирлек башлыгы тарафыннан раслана.

3.6. Планнан тыш тикшерүләр Жирлек башлыгы йөкләмәсе буенча үткәрелә.

3.7. Планлы һәм планнан тыш тикшерүләр жирлек башлыгы чыгарган күрсәтмә нигезендә үткәрелә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә: контроль объектының исеме, тикшерелә торган чор, тикшерү темасы һәм нигезе, эш төркеме составы һәм тикшерү чарасын үткәрү вакытлары.

3.8. Контроль чарасын үткәрү турында контроль объектына язмача хәбәрнамә белән хәбәр ителә.

3.9. Планнан тыш тикшерү чаралары контроль объектына язмача хәбәрнамә ителмичә үткәрелә.

3.10. Эчке финанс контролен оештыруны жайга сала торган нормалар эчке финанс аудитын оештыруга да кагыла.

4. Эчке финанс контролен үткәрү

4.1. Жирлек башкарма комитеты:

а) Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче буларак, түбәндәгеләр буенча эчке финанс контролен гамәлгә ашыра:

- чыгымнар буенча жирле бюджетны төзү һәм үтәү, баш идарәче һәм аңа ведомство буйсынуындагы жирле бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджет хисапчылыгын төзү һәм бюджет исәбен алып бару буенча эчке стандартларны һәм процедураларны үтәү;

- бюджет акчаларын куллануның экономияләгән һәм нәтижеләгән арттыру чараларын эзерләү һәм оештыру;

б) жирлек бюджеты керемнәренә баш администраторы буларак, чыгымнар буенча бюджетны төзү һәм үтәү, баш идарәче тарафыннан бюджет хисапчылыгын төзү һәм бюджет исәбен алып бару буенча эчке стандартларны һәм процедураларны үтәүгә юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра;

в) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторы буларак, бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча бюджетны төзү һәм үтәү, элге жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторы тарафыннан бюджет хисапчылыгын төзү һәм бюджет исәбен алып бару буенча эчке стандартларны һәм процедураларны үтәүгә юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра.

4.2. Тикшерү чарасын үткәрүгә керешеп, тикшерү объектына тикшерү чарасын үткәрү турында күрсәтмә күчәрмәсе тапшырыла.

4.3. Эшче төркем житәкчесе һәм әгъзалары хокукы:

- контроль объектының территориясендә, административ биналарында һәм хезмәт биналарында булырга;

- үзенең оештыру-техник чараларын, шул исәптән компьютерлар, ноутбуклар, калькуляторлар, телефоннар кертергә, чыгарырга һәм алардан файдаланырга;

- контроль чаралар максатларына ирешү өчен, барлык кирәкле документларны алырга (белешмәләр, язма аңлатмалар һәм башка документлар);

- документларның күчermәләрен кәгазьдә дә, электрон рәвештә дә алырга һәм контроль чара материалларына жәлеп итәргә;

- автоматлаштырылган системаларның мәгълүмати ресурсларыннан файдалану мөмкинлеген алырга;

- тикшерелүче мәсьәләләрнең асылы буенча телдән аңлатмалар алырга.

4.4. Контроль чара барышында түбәндәгеләр буенча контроль гамәлләр үткәрелә:

- исәп регистрларындагы язмаларны беренчел исәп документлары белән чагыштыру юлы белән бюджет (бухгалтер) исәбендә һәм бюджет (бухгалтер) хисабында кылынган финанс һәм хужалык операцияләренең тулы, үз вакытында һәм дөрөс чагылдырылуы;

- жирлекнең муниципаль милкендәге товар-матди кыйммәтләрнең, акчалата чараларның һәм кыйммәтле кәгазьләрнең фактта булуы, сакланышы һәм дөрөслеге, исәп-хисапларның, куелган товарлар күләменең, башкарылган эшләрнең һәм күрсәтелгән хезмәтләрнең, чыгымнарны һәм финанс нәтижеләрен формалаштыру буенча операцияләрен һәм финанс нәтижеләрен дөрөслеге;

- контроль объектының бюджет (бухгалтер) исәбен һәм бюджет (бухгалтер) хисаплылыгын куюы һәм торышы;

- матди кыйммәтләр һәм акчалар хәрәкәтенә карата, чыгымнарны формалаштыруның дөрөслегенә, керемнең тулылыгына, акчаның һәм матди кыйммәтләрнең сакланышына һәм факттагы булуына, башкарылган эшләрнең һәм күрсәтелгән хезмәтләрнең дөрөслегенә карата агымдагы контрольнең булуы һәм торышы;

- расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижелелеге, адреслылыгы һәм максатчан характеры;

- максатчан билгеләнешле бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре алучыларның аларны биргәндә билгеләнгән шартларын, максатларын һәм тәртибен үтәве;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча керемнәргә һәм түләүләргә планлаштыру (прогнозлау);

- тикшерү объекты карамагына бүлеп бирелгән бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarын түләү өчен билгеләнгән ассигнованиеләргә куллануның адреслы һәм максатчан характеры;

- бюджет сметаларының үтәлеше, агымдагы эшчәнлек, бюджет хисаплылыгы белән бәйлә чыгымнарның нигезле булуы;

- хокук бозуларны бетерү, матди зыянны каплау, алдагы тикшерү чаралары нәтижеләре буенча гаепле затларны жаваплылыкка тарту буенча контроль (аудит) объекты тарафыннан чаралар күрү.

Контроль чаралар барышында шулай ук персоналның эш вакытында эш урыннарында булуын һәм уку планының дәрәсләргә үткәрү графигы белән тәңгәл килүен тикшереп тору гамәлгә ашырыла.

4.5. Контроль чаралар расланган план нигезендә үткәрелә.

4.6. Тикшерү һәм ревизия нәтижеләре акт белән, обследованиенә — бәяләмә белән рәсмиләштерелә.

4.7. Акт кереш, тасвирлау һәм йомгаклау өлешләреннән тора.

4.8. Тикшерү яки ревизия акты ике нөсхәдә төзелә һәм тикшерү чарасын гамәлгә ашыручы вазыйфай затлар тарафыннан имзаланна.

4.9. Тикшерү яки ревизия актының бер нөсхәсе контроль оешмасы житәкчесенә танышу турындагы билгесе белән комиссия рәисендә саклана, икенчесе, законнар нигезендә карарлар кабул итү һәм карау өчен, администрация башлыгына жиберелә.

4.10. Контроль объектлары (аларның вазыйфай затлары) хокуклы:

а) күчмә тикшерүләр (ревизияләр, обследованиеләр) кысаларында үткәрелә торган контроль объекты эшчәнлеген фактта өйрәнү (тикшерү, инвентаризацияләү, күзәтү, яңадан исәпләү, экспертиза, исследование, контроль үлчәү (үлчәү) буенча контроль

гамәлләр үткәргәндә катнашырга, темага кагылышлы һәм контроль чара уздыру барышында өйрәнелергә тиешле төп мәсьәләләр буенча аңлатмалар бирергә;

б) Россия Федерациясе законнарында һәм башка норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә контроль органы һәм аның вазыйфай затларының карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять бирергә;

в) тикшерү, ревизия (тикшерү) нәтижеләре буенча рәсмиләштерелгән акт (бәяләмә) буенча каршылыкны тикшерү органына язма рәвештә тапшырырга.

4.11. Контроль объектлары (аларның вазыйфай затлары) бурычлы:

а) контроль органы вазыйфай затларының законлы таләпләрен үтәргә;

б) контрольлек итү органының вазыйфай затларына контроль чаралар үткәру өчен кирәкле язма яки телдән аңлатмалар бирергә;

в) контроль чаралар үткәру өчен кирәкле мәгълүматны, документларны һәм материалларны үз вакытында һәм тулы күләмдә соратулары буенча контроль органының вазыйфай затларына тапшырырга;

г) күчмә тикшерү (ревизия, обследование) үткәрдә катнашучы вазыйфай затларга контроль объектлары биләгән биналарга һәм территорияләргә, шулай ук экспертиза һәм тикшеренүләр объектларына керергә рөхсәт күрсәтергә;

д) контроль чаралар үткәрдә катнашучы вазыйфай затларны, контроль чаралар үткәру өчен кирәкле бүлмәләр һәм оештыру техникасы белән тәмин итәргә;

е) контроль чаралар үткәрдә катнашучы вазыйфай затларга фото-һәм видеога төшерү, әлеге вазыйфай затларның гамәлләренә тавыш – һәм видеоязмалар алып барылуы турында хәбәр итәргә;

ж) булган контроль объекты хужасы яки операторы булган контроль чараларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле, хужасы яки операторы контроль объекты булган мәгълүмат системаларынан файдалану мөмкинлеген тәмин итәргә;

з) тикшерү чарасын үткәргә комачаулауга юнәлдерелгән гамәлләр (гамәл кылмау) башкармаса

4.12. Ачыкланган житешсезлекләренә бетерү буенча чараларның барышын Авыл жирлегә башлыгы контрольдә тотат.

5. Эчке финанс аудитын үткәру

1. Эчке финанс аудиты түбәндәгеләрне формалаштыру һәм бюджет акчаларының баш администраторы житәкчесенә, бюджет акчаларын бүлүченә житәкчесенә, бюджет акчаларын алучының житәкчесенә, бюджет керемнәре администраторы житәкчесенә, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторы житәкчесенә бирү буенча эшчәнлек булып тора:

1) бюджет акчаларын бүлүченә, бюджет акчаларын алучының, бюджет керемнәре администраторының, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторының (алга таба – бюджет акчалары администраторы), бюджет акчаларының баш администраторының бюджет вәкаләтләрен үтәвен бәяләү нәтижеләре турында мәгълүмат, шул исәптән бюджет хисапчылыгының дәрәжәсе турында бәяләмә;

2) финанс менеджментының сыйфатын күтәрү, шул исәптән бюджет акчаларын куллануның нәтижеләлеген һәм экономиялелеген арттыру турында тәкъдимнәр;

3) финанс менеджментының сыйфатын күтәргә юнәлдерелгән карарларны үтәү нәтижеләре турында бәяләмә.

2. Эчке финанс аудиты түбәндәге максатларда гамәлгә ашырыла:

1) бюджет акчалары баш администраторының, бюджет акчалары администраторының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган хокукый актларда билгеләнгән үз бюджет вәкаләтләрен үтәргә карата таләпләренә үтәү максатларында гамәлгә ашырыла торган эчке процессының ышанычлылыгын бәяләү (алга таба – эчке финанс контроле) һәм эчке финанс контролен оештыру турында тәкъдимнәр әзерләү;

2) бюджет хисаплылыгының дөрөслеген һәм бюджет исәбен алып бару тәртибенен бюджет исәбенен бердәм методологиясенә, Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафыннан билгеләнгән бюджет хисаплылыгын төзү, тапшыру һәм раслау тәртибенә, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының 264.1 статьясындагы 5 пункты нигезендә кабул ителгән ведомство (эчке) актларына туры килүен раслау;

3) финанс менеджментының сыйфатын күтәрү.

3. Эчке финанс аудиты структур бүлекчәләр тарафыннан функциональ бәйсезлек принцибы нигезендә яки эчке финанс аудитының федераль стандартларында каралган очракларда, бюджет акчаларының баш администраторы, бюджет акчалары администраторының эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләр бирелгән вәкаләтле вазыйфай затлары (хезмәткәрләре) тарафыннан, ә әлеге статьяда каралган вәкаләтләрне тапшыру очракларында – структур бүлекчәләр яисә күрсәтелгән вәкаләтләр тапшырыла торган бюджет акчаларының баш администраторының (бюджет акчаларының администраторы) вәкаләтле вазыйфай затлары (хезмәткәрләре) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4. Бюджет акчалары администраторы үзе аның карамагында булган бюджет акчаларының баш администраторына яисә бюджет акчаларының әлеге баш администраторы карамагында булган башка администраторга эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру вәкаләтләрэн эчке финанс аудитының федераль стандартлары нигезендә тапшырырга хокуклы.

Бюджет вәкаләтләрэн үтәү сыйфатын, шулай ук активлар белән идарә итү сыйфатын, дәүләт (муниципаль) ихтыяжларын тәмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләрне сатып алу сыйфатын мониторинглауны үз эченә алган финанс менеджменты сыйфаты мониторингы үткәрелә:

1) тиешле бюджет акчаларының баш администраторларына карата билгеләнгән тәртиптә финанс органы (бюджеттан тыш дәүләт фонды белән идарә итү органы) тарафыннан;

2) бюджет акчаларының баш администраторы тарафыннан үзенә буйсынган бюджет акчалары администраторларына карата үзе тарафыннан билгеләнгән тәртиптә.

6. Финанс менеджменты сыйфаты мониторингын үткәрү тәртибе шул исәптән түбәндәгеләрне билгели:

1) финанс менеджменты сыйфаты күрсәткечләрен исәпләү һәм анализлау, күрсәтелгән мониторингны уздыру өчен кирәкле мәгълүматны формалаштыру һәм тапшыру кагыйдәләре;

2) финанс менеджменты сыйфаты мониторингы нәтижәләре турында хисап формалаштыру һәм тапшыру кагыйдәләре.

7. Тиешле бюджет акчаларының баш администраторы финанс органы (бюджеттан тыш дәүләт фонды белән идарә итү органы) каравына үзенә буйсынган бюджет акчалары администраторларына карата финанс менеджменты сыйфаты мониторингын үткәрү вәкаләтләрэн тапшыру турында тәкъдим кертергә һәм финанс органы (бюджеттан тыш дәүләт фонды белән идарә итү органы) белән килешенеп, әлеге финанс органына (бюджеттан тыш дәүләт фонды белән идарә итү органына) күрсәтелгән вәкаләтләрне тапшырырга хокуклы.